

12 ביוני, 2012

חובות אבודים - הוראת פרשנות

לקוח נכבד,

ברצוננו להפנות את תשומת ליבך להוראת פרשנות חדשה בדבר חובות אבודים לעניין חוק מס ערך מוסף אשר פורסמה לאחרונה ע"י רשות המיסים.

1. הנחיות להכרה בחוב אבוד לעניין חוק מע"מ.

בפס"ד שניתן ע"י ביהמ"ש העליון ביום 1.12.99 בע"א 2112/95 (אלקה אחזקות בע"מ), נקבעו חמישה מבחנים מצטברים אשר מאפשרים החזר מע"מ בשל חשבונית מס שלא שולמה, כדלקמן:

א. בוצעה עסקה.

ב. הוצאה חשבונית.

ג. מס העסקאות בגין החשבונית שולם.

ד. המוכר או נותן השירות לא קיבל את התמורה.

ה. החוב הפך ל-"חוב אבוד" - הודעת החייב כי לא יוכל לשלם את חובו- אין בה די כדי לראות בחוב חוב אבוד.

ההכרה בחוב אבוד, תיעשה לפי הוראת הביצוע בתנאים הבאים:

חוב של חייב (הקונה) שננטו נגדו הליכי חדלות פירעון:

1. במקרים בהם ננטו נגד החייב (הקונה) הליכי פירוק או פשיטת רגל, יוכר החוב כאבוד במועד אישור המפרק או הנאמן, לפי העניין, כי העוסק בעל החוב (הנושה בהליך הפירוק/פש"ר) הגיש תביעת חוב וכי חולק דיבידנד סופי.

2. למרות האמור בסעיף קטן 1 לעיל, גם במקרים בהם המפרק או הנאמן יאשר בכתב, כי סיכויי העוסק בעל החוב (הנושה במסגרת הליך חדלות פירעון) לפירעון יתרת החוב קלושים ביותר, ניתן כבר במועד המצאת האישור האמור להכיר ביתרת החוב כחוב אבוד. נוסח מחייב של מסמך האישור מאת המפרק או הנאמן רצ"ב כנספח א' לחוזר זה.

3. במקרה בו מונה לחברה כונס נכסים בלבד על כלל נכסיה במסגרת הליך המתנהל בביהמ"ש המחוזי (להבדיל מהוצל"פ) ובמקביל לא מתנהל הליך פירוק נגד החברה, יש לדרוש מהכונס, כתנאי להכרה בחוב אבוד, להמציא אישור כי השיעבוד הצף חל על כלל נכסי החברה באופן בו אין לחברה נכסים נוספים, שאינם כלולים בשעבוד הצף, וכי אין הוא צופה כי יוותרו כספים לאחר התשלום לנושה המובטח. נוסח מחייב של מסמך האישור מאת כונס הנכסים רצ"ב כנספח ב' לחוזר זה.

4. יודגש, כי ההנחיות בפרק זה אינן חלות על חברה, אשר מונה לה כונס נכסים על נכס מסוים במסגרת תיק הוצל"פ.

העוסק בעל החוב נקט בהליכי הוצאה לפועל עפ"י חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, נגד החייב (הקונה), שהינם סבירים בנסיבות העניין:

במקרה בו העוסק בעל החוב נקט בהליכי הוצאה לפועל נגד החייב (הקונה), ביחס לרבע מסכום החוב הנטען להיות חוב אבוד, יוכר כל סכום החוב כחוב אבוד אם יוכח כי החוב הינו אמיתי, החוב טרם נפרע, ופעולות הגבייה וההוצאה לפועל לא הניבו תוצאות.

חוב שנמחק במסגרת הסדר נושים עפ"י סעיף 350 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, שאושר בפס"ד סופי של ביהמ"ש-

במקרה בו אושר לחברה הסדר נושים לפי סעיף 350 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, יש להביא את אישור הנאמן להסדר הנושים לכך שהעוסק בעל החוב (הנושה) הגיש תביעת חוב ואת אחוז הפירעון הצפוי עפ"י הסדר הנושים. במקרה זה ניתן יהיה להכיר ביתרת החוב, שלא צפויה להיפרע המסגרת הסדר הנושים, כחוב אבוד לאחר קבלת החלטת ביהמ"ש המחוזי בדבר אישור הסדר הנושים (ואין צורך להמתין לפירעון של כל תשלומי ההסדר). במקרה בו אחוז הפירעון לנושים, כפי שעולה מהסדר הנושים, אינו מוחלט, עם סיום הפירעון של כל תשלומי ההסדר יהיה על העוסק בעל החוב (הנושה), לבצע את ההתאמה הנדרשת ולהגדיל/להקטין את הסכום המוכר כחוב אבוד.

במקרים בהם לא ננקטו נגד החייב (הקונה) הליכי חדלות פירעון, או הליכי גביה עפ"י חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, ואין המדובר בחוב שנמחק במסגרת הסדר נושים עפ"י סעיף 350 לחוק החברות, לא יוכר החוב כחוב אבוד אלא אם כן יוכח אחד מאלה:

1. החייב נפטר ואין בעיזבונו נכסים הניתנים למימוש.
 2. החייב עזב את ישראל ואין לו נכסים הניתנים למימוש בישראל.
 3. כאשר החוב איננו בסכומים גבוהים, רשאי הממונה אזורי מע"מ להכיר בחוב כאבוד בהתקיים התנאים המצטברים המפורטים להלן:
- א- עלות גביית החוב גבוהה מסכום החוב עצמו. על העוסק בעל החוב להוכיח את עלות גביית החוב.
- ב- העוסק בעל החוב נקט בהליכים סבירים לגביית החוב, אשר לא הניבו תוצאות, כגון: ביצוע ניסיונות לאיתור החייבים, משלוח תזכורות ומכתבי התראה לחייבים, הפסקת ההתקשרות העסקית (לדוגמא: ניתוק החייבים מקבלת השירות).

ג- מרבית העסקאות של העוסק בעל החוב הן עם לקוחות שאינם רשומים כ"עוסק עפ"י החוק.

2. כללים להוצאת הודעת זיכוי

על הודעת הזיכוי, שתוצא ע"י העוסק בעל החוב, לעמוד בכל התנאים והכללים הבאים:

- א. חייבת להיות זיקה ישירה בין הודעת הזיכוי לבין החשבונית שהוצאה בשל העסקה המקורית, בגינה נוצר החוב.
- ב. הודעת זיכוי תוצא לא יאוחר משלוש שנים ולא לפני חלוף שישה חודשים מהיום בו הוצאה חשבונית המס שבשלה נוצר החוב.
- ג. עוד יצוין, כי בהתאם לסעיף 116 (א) לחוק מע"מ קיימת סמכות בידי הממונה האזורי להארכת תקופה זו.
- ד. סכום הזיכוי, שיירשם בהודעת הזיכוי, לא יעלה על סכום החשבונית, קרי, הודעת הזיכוי תכלול את סכום קרן החוב (כולל מע"מ) בלבד.
- ד. העוסק זכאי לדרוש הפרשי הצמדה וריבית על סכום המס ששילם, ובלבד שהדרישה תעמוד בכללים שנקבעו בסעיף 105(ג) לחוק מע"מ.

3. מתן הודעה למנהל

- א. תקנה 24 לתקנות קובעת, כי עוסק אינו רשאי לפעול עפ"י סעיף 23 א (3) להוראות ולהקטין את סכום העסקאות וסכום מס הערך המוסף הכלול בדוח התקופתי המתייחס לתקופה בה מוצאת הודעת הזיכוי, אלא לאחר מסירת הודעה על כך למנהל.
- ב. בהודעה ייכללו הפרטים הבאים:
 - (1) פרטי העוסק
 - (2) פרטי החייב
 - (3) פרטי העסקה והנסיבות בשלהן הפך החוב לחוב אבוד.
 - (4) ציון הדוח התקופתי שבו העסקה דווחה.
 - (5) הפעולות וההליכים שנקט העוסק לגביית החוב.
- ג. להודעה יצורפו צילום של הודעת הזיכוי, וכן המסמכים הרלוונטיים המאמתים את פרטי ההודעה והמעידים על היות החוב "חוב אבוד" עפ"י התנאים המפורטים לעיל. כמו כן, יצורף להודעה צילום כרטיס מע"מ על עסקאות לתקופת הוצאת החשבונית.

- ד. את ההודעה יש לשלוח בדואר, או למסור ביד, במשרד מע"מ האזורי בו רשום העוסק בעל החוב, לא יאוחר מהמועד להגשת הדוח התקופתי הכולל את הודעת הזיכוי.
- ה. משרד מע"מ האזורי, בו רשום העוסק, יאשרו בכתב (לרבות חותמת "התקבלי" על גבי העתק ההודעה) את קבלת ההודעה. למען הסר ספק יודגש, כי האישור הנ"ל מתייחס לקבלת ההודעה בלבד, ואין הוא מהווה אישור לגבי תוכן ההודעה או חוקיות הוצאת ההודעה הזיכוי.
- ו. הודעת העוסק, מאושרת על ידי משרד מע"מ האזורי, תישמר בידי העוסק כחלק מספריו.
- ז. על העוסק לצרף להודעה הצהרה כי לא דרש וכמו כן לא ידרוש כהוצאה עפ"י סעיף 17 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) את סכום מס העסקאות לגביו מתבקשת ההכרה כתוב אבוד.
- אם העוסק דרש כהוצאה את סכום מס העסקאות כאמור- עליו להצהיר כי יתקן את דוחותיו למס הכנסה ויבטל דרישה זו.

חוזר זה נועד למסירת מידע בלבד ואין לראות בתוכנו מתן ייעוץ או חוות דעת .
בכל מקרה שמתעוררות שאלות אנו עומדים לרשותך למתן מענה .

בכבוד רב,
גיז'לן לוריא השות'
יואי השבון

נספח א'

לכבוד
ממונה משרד אזורי
מס ערך מוסף

א.ג.ג,

הנדון: הודעה על סיכויי הפירעון של מר/גב/חב' _____ ת.ז.ח.פ. _____ במסגרת
הליך פירוק/פשי"ר המתנהל נגד מר/גב/חב' _____

1. הנני משמש כמפרק / נאמן ל _____ ת.ז.ח.פ. _____ (להלן –
החייב) החל מיום _____ (מצ"ב כתב מינויי כבעל ותפקיד).
2. הריני לאשר כי מר/גב/חב' _____ (להלן - הנושה) הגיש תביעת חוב בתיק
הפירוק/פשי"ר של החייב (מצ"ב תביעת החוב שהוגשה).
3. לאחר שבדקתי את תביעת החוב של הנושה הנני מאשר אותה, ומסווג את הנושה בקבוצת
הנושים בדין קדימה / דין רגיל / דין רגיל עם ערבויות אישיות / אחר _____
(מחק את המיותר) (מצ"ב החלטתי לאישור תביעת החוב).
4. לאחר שערכתי בדיקה מקיפה של ספרי החייב ושל נכסיו, וכמו כן ערכתי שיעור של
הסכום הכספי אשר יעמוד לחלוקה לנושים במסגרת קופת הנשייה, הריני להודיעכם כי
סיכויי הנושה להיפרע במסגרת קבוצת הנושים בדין קדימה / דין רגיל / דין רגיל עם
ערבויות אישיות / אחר _____ הינם קלושים ביותר.

תאריך

חתימה וחותמת בעל התפקיד

רח' בנק ישראל 5 ת.ד. 320 ירושלים 91002 טלפון: 02-6663876
דף מס' 7 מתוך 8 עמודים

נספח ב'

לכבוד
ממונה משרד אזורי
מט ערך מוסף _____

א.ג.ג,

הנדון: הודעה על סיכויי הפירעון של חב' _____ ח.פ. _____ (להלן - החברה)
במסגרת הליך הכינוס המתנהל נגדה בתיק פר"ק מס' _____
בבית המשפט _____

1. הנני משמש ככונס נכסים של החברה הכול מיום _____ (מצ"ב כתב מינויי כבעל תפקיד).
2. הריני לאשר כי השעבוד, מכוחו מוניתי לכונס נכסים, חל על כלל נכסי החברה, וכי לאחר בדיקה שערכתי, ולנוכח המצב הקיים והצפוי של קופת הכינוס, לא יותרו כספים לתשלום חובות הנושים לאורך התשלום לנושה המובטח.

חתימה וחותמת בעל הונפקיד

תאריך

רח' בנק ישראל 5 ת.ד. 320 ירושלים 91002 טלפון: 02-6663876
זף מס' 8 מתוך 8 עמודים